

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

Accountantsverslag 2023

Gemeente Hoeksche Waard

Aan de gemeenteraad van
gemeente Hoeksche Waard
Postbus 2003
3260 EA OUD-BEIJERLAND

Onderwerp

Accountantsverslag 2023

Datum

19 juni 2024

Kenmerk

312019012.24.297

Geachte leden van de gemeenteraad,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2023 van uw gemeente afgerond. De jaarrekening van gemeente Hoeksche Waard is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Met dit accountantsverslag informeren wij u over onze belangrijkste controlebevindingen. Op 30 mei 2024 hebben wij een aantal controlebevindingen reeds besproken met de controllers en met medewerkers van het Team Financiën. Op 5 juni 2024 zijn de controlebevindingen besproken met uw gemeentesecretaris, de wethouder met de portefeuille Financiën en de wethouder met de portefeuille Control. Wij bespraken onze bevindingen op 19 juni 2024 met uw auditcommissie en uw gemeenteraad.

Bij de jaarrekening 2023 hebben wij op 19 juni 2024 een goedkeurende controleverklaring afgegeven.

Ons accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in de beoordeling van de jaarrekening 2023. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden en diverse besprekingen die wij met uw medewerkers hebben gevoerd. Voor de goede orde vermelden wij dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. Wij geven u toestemming om dit accountantsverslag (zonder de persoonlijke handtekening) te publiceren via de agenda's van de raadscommissies en de gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend: W. Kalkman RA

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen kunnen benaderd worden bij vragen met betrekking tot dit accountantsverslag:

Wouter Kalkman

 06 – 2127 2977

 wkalkman@psa-ra.nl

Amar Iqbal

 06 – 4003 1051

 aiqbal@psa-ra.nl

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij	1
2. Financiële positie en resultaat	6
3. Bevindingen eindejaarscontrole	11
4. Interne beheersing	23
5. Overige aangelegenheden	25
6. Bijlage: Verplichte tabel SiSa	32

1.

Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging van 21 september 2023 (kenmerk 312019012.23.340) heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2023. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van gemeente Hoeksche Waard.

In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle. Onze controle wordt verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden en de beleidsregels toepassing Wet normering topinkomens (WNT).

Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2023 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Materialiteitsbepaling is overeenkomstig het vastgestelde controleprotocol

De wijze waarop wij de materialiteit bepaald hebben, sluit aan op het door de gemeenteraad op 12 december 2023 vastgestelde 'Controleprotocol gemeente Hoeksche Waard 2023' en de door de gemeenteraad op 26 maart 2024 vastgestelde 'Normenkader 2023'. De maximaal toe te passen marges voor de accountantscontrole zijn vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (het Bado). De bij onze controle van de jaarrekening 2023 toegepaste goedkeuringstoleranties bedragen derhalve:

Bron: jaarrekening 2023	Fouten	Onzekerheden
Goedkeuringsmaterialiteit	€ 2.796.000	€ 8.388.000

De gemeenteraad heeft in het controleprotocol de rapporteringstolerantie vastgesteld op € 500.000.

Onze aanpak is gericht op risico's

Voor de jaarrekeningcontrole 2023 onderkennen wij een aantal risico's en aandachtspunten, die een verhoogd (bruto) risico met zich mee (kunnen) brengen op een materiële fout in uw jaarrekening en die een mogelijke impact op de bedrijfsvoering kunnen hebben. De risico's en aandachtspunten zijn hieronder weergegeven. Opname van een risicogebied of aandachtspunt in deze opsomming betekent niet dat er sprake is van risico's die zich daadwerkelijk voordoen, maar zijn enkel bedoeld om aan te geven dat wij hier tijdens onze controle (extra) aandacht aan hebben besteed. Deze risico's zijn niet uniek voor uw gemeente.

Risico's voor deze jaarrekening

- De naleving van de (Europese) aanbestedingsregels.
- Bestaan en waardering van activa als gevolg van schattingselementen (inschatting van levensduur en restwaarden).
- De waardering en risico inschatting met betrekking tot lopende grondexploitaties, inclusief de geldende regels rondom het tussentijds winstnemen.
- Verwerking van reservemutaties als gevolg van wijzigingen in de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV in 2018.
- De verantwoording en waardering van voorzieningen in relatie tot de aanwezigheid van actuele beheerplannen en/ of andere onderbouwingen.
- Vanuit de controlerichtlijnen dienen wij specifiek aandacht te besteden aan de mogelijkheid die het management heeft om specifieke controlemaatregelen te omzeilen. Dit risico is niet uniek voor uw gemeente. Belangrijke voorbeelden zijn de memoriaalboekingen (handmatige (correctie)boekingen) en posten die gezien hun aard schattingselementen in zicht hebben.
- Het risico op het ontbreken van een prestatieverklaring in het inkoopproces.
- Het risico op een onrechtmatige handmatige betaling.
- Risico's en onzekerheden in het sociaal domein, waaronder prestatielevering Wmo.
- De actualiteit van de gevoerde administratie(s), gericht op de betrouwbaarheid van de (tussentijdse) informatievoorziening.
- Uw fiscale positie in het kader van de vennootschapsbelasting (Vpb).
- De getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording.

Risico's voor de komende jaarrekeningen

- De follow-up ten aanzien van eerder gerapporteerde aandachtspunten vanuit de interne en externe controle.
- De kwaliteit van de IT-beheersomgeving.

Het inschatten als significant risico is inherent aan deze posten en is niet direct een gevolg van verwachte leemten in de interne beheersing van uw gemeente. Ook is sprake van inschattingen van bruto risico's, alvorens eventuele beheersmaatregelen zijn genomen.

Ter voorkoming van een materiële fout in de jaarrekening heeft u voor bovenstaande risicogebieden beheersmaatregelen getroffen. Wij hebben ons bij de controle gericht op de opzet en het bestaan van de door u ingerichte beheersingsomgeving, die deze risico's moeten verkleinen. Voor een toelichting op een aantal onderkende risico's en aandachtspunten verwijzen wij naar het hoofdstuk 'belangrijke bevindingen'. Daarnaast verwijzen wij u naar onze bevindingen in het hoofdstuk 'Interne beheersing'.

**De baten en lasten,
alsmede balansmutaties
met betrekking tot
specifieke uitkeringen zijn
rechtmatig**

Uw gemeente maakt gebruik van 39 specifieke uitkeringen die verantwoord zijn via de SiSa-bijlage in uw jaarrekening. Op basis van uw controleprotocol en normenkader hebben wij de naleving van het financieel rechtmatigheidskader voor uw gemeente met betrekking tot deze specifieke uitkeringen gecontroleerd. Hierbij zijn geen materiële bijzonderheden geconstateerd.

Onze conclusie is derhalve dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen, rechtmatig zijn weergegeven in de jaarrekening 2023.

**De jaarrekening voldoet
aan het BBV**

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de baten en lasten van gemeente Hoeksche Waard. Daarnaast vereisen zij van het college van burgemeester en wethouders het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, die vaak – vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken – inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van gemeente Hoeksche Waard zijn uiteengezet in de jaarstukken 2023 in het onderdeel 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling'.

Wij hebben het door het college van burgemeester en wethouders toegepaste proces voor belangrijke verslaggevingsgrondslagen geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving beoordeeld. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsgrondslagen en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent zijn gebruikt: de jaarstukken voldoen aan het BBV (Besluit begroting en verantwoording).

**De rechtmatigheids-
verantwoording in de
jaarrekening**

In de jaarrekening 2023 legt uw college van burgemeester en wethouders voor het eerst verantwoording af over een drietal rechtmatigheidscriteria die niet expliciet blijken uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de gemeenteraad vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de gemeenteraad vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de gemeenteraad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 2,8 miljoen.

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd boven dit grensbedrag en toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording in uw jaarrekening.

Geïdentificeerde fouten in de jaarstukken

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole resteren er ongecorrigeerde afwijkingen. Door ons gerapporteerde bevindingen zijn niet materieel (dus hebben geen invloed op de strekking van onze controleverklaring). De overige bevindingen zijn naar onze mening van belang voor uw beoordeling van de jaarstukken en de verdere kwaliteitsverbetering van de administratieve organisatie en interne beheersing.

Voor de (niet materiële) fouten en tekortkomingen in de jaarstukken verwijzen wij u naar de diverse onderdelen van dit rapport.

Goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening 2023 van gemeente Hoeksche Waard een getrouw beeld geeft van het eigen vermogen op 31 december 2023 en het resultaat over 2023. Onze conclusie is dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen, rechtmatig zijn weergegeven in de jaarrekening 2023. Hierbij geldt als voorwaarde dat de door ons gecontroleerde jaarrekening ongewijzigd door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Wij verzoeken u derhalve ons een door voorzitter en de griffier ondertekend besluit van de vastgestelde jaarrekening te verstrekken. Mochten nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve versie van de jaarrekening dan dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

2.

Financiële positie en resultaat

2. Financiële positie en resultaat

De vermogenspositie van uw gemeente neemt in absolute zin af

In het Bbv, de verslaggevingsregels voor gemeenten, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen (dat bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves) worden gemuteerd.

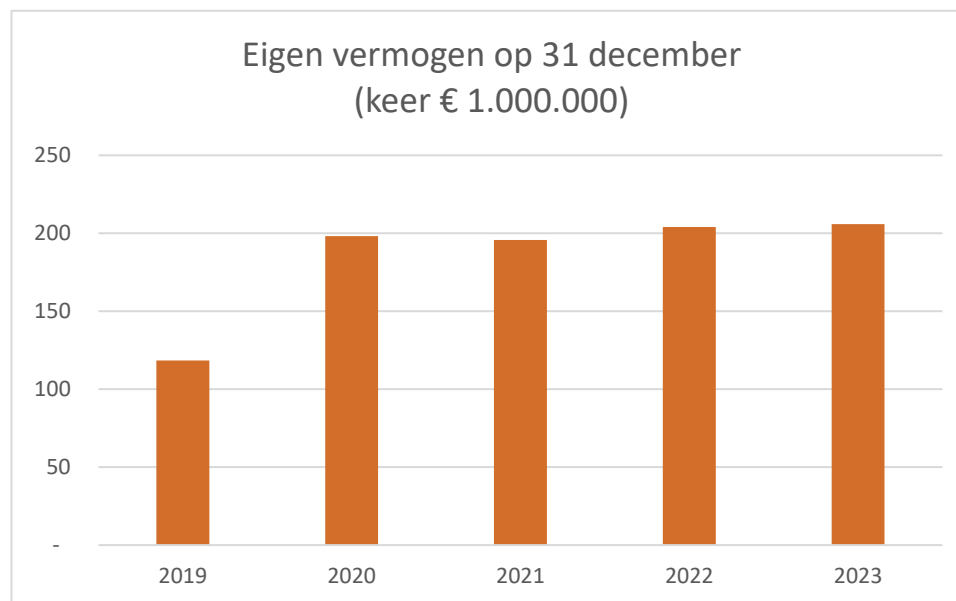
De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten in 2023 bedraagt € 3,6 miljoen positief. Per saldo is tussentijds € 5,8 miljoen onttrokken aan de reserves, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2023 € 9,4 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

Eigen vermogen (in € 1.000.000)	2023	2022	2021	2020	2019
Eigen vermogen per 1 januari	204,0	195,7	198,2	118,4	112,1
Overige mutaties (afronding)	-/- 0,1	-	-	-	0,2
Subtotaal	203,9	195,7	198,2	118,4	112,3
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 5,8	-/- 1,5	-/- 5,5	73,9	2,7
Gerealiseerd resultaat	9,4	9,8	3,0	5,9	3,4
Totaal ('gerealiseerd saldo van baten en lasten')	3,6	8,3	-/- 2,5	79,8	6,1
Eigen vermogen per 31 december	207,5	204,0	195,7	198,2	118,4

De tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de stortingen in en onttrekkingen uit de reserves, in overeenstemming met de besluiten van uw gemeenteraad. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2023 63% van het balanstotaal (op 1 januari

2022: 65% van het balanstotaal). In de toelichting op balans bij het onderdeel eigen vermogen van de jaarrekening geeft het college een nadere toelichting op de mutaties in het eigen vermogen over het jaar 2023. Wij verwijzen u naar deze toelichting.

Het verloop van het eigen vermogen van uw gemeente ziet er als volgt uit:

Als signaalwaarde voor de solvabiliteitsratio geldt volgens de VNG een percentage van 20%. Bij een solvabiliteitsratio lager dan 20% bevindt de gemeente zich op glad ijs. In de begroting 2023 heeft de gemeenteraad de solvabiliteit bepaald op 57%. De solvabiliteit in de jaarrekening 2023 komt uit op 63% en is derhalve 6 procentpunten hoger dan begroot. Ter vergelijking hebben wij de solvabiliteit van een aantal gemeenten opgenomen. Daaruit blijkt dat de solvabiliteit van uw gemeente per 31 december 2022 (65%) ruim boven het gemiddelde van Nederland ligt. In 2023 is de solvabiliteit met 2 procentpunten gedaald.

Ter vergelijking over 2022:

Gemeente	Solvabiliteit 2022
Nederland	40%
Zuid-Holland	46%
50.000 tot 100.000 inwoners (gemiddeld)	35%

Hilversum	25%
Dijk en Waard	35%
Goeree-Overflakkee	54%
Nissewaard	34%
Leidschendam-Voorburg	61%
Lelystad	28%
Krimpenerwaard	36%
Molenlanden	65%

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Resultaat 2023 is beïnvloed door reservemutatie(s)

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van de door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de bestuurlijke besluitvorming.

Concreet betekent dit voor uw gemeente het volgende:

De exploitatie over 2023 laat een voordelig gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten van € 3,6 miljoen zien, ten opzichte van een begroot (na wijziging) nadelig saldo van € 6,6 miljoen. Dit is een voordeel van € 10,2 miljoen. Tussentijds is voor € 5,8 miljoen onttrokken aan de reserves wat per saldo leidt tot een gerealiseerd resultaat van € 9,4 miljoen. Het gerealiseerde voordelig resultaat ad € 9,4 miljoen is afzonderlijk op de balans onder het eigen vermogen opgenomen. Uw gemeenteraad besluit (op voorstel van het college) tot het bestemmen van het resultaat 2023. In de jaarstukken wordt op diverse plaatsen een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van het resultaat en worden de verschillen tussen de begroting (na wijziging) en de gerealiseerde baten en lasten verklaard. Wij verwijzen u naar deze toelichtingen.

Exploitatieresultaat (in € 1.000.000)

Totale baten	249,4	
Totale lasten	245,8	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten voordelig		3,6
Af: stortingen in reserves	33,8	
Bij: onttrekkingen aan reserves	39,6	
Saldo mutaties reserves, per saldo onttrekking		5,8
Gerealiseerd resultaat (voordelig)		9,4

Het voordelige exploitatieresultaat 2023 (vóór bestemming) is mede ontstaan na een aantal incidentele baten en lasten. Door het effect van de incidentele baten en lasten buiten beschouwing te laten, ontstaat meer inzicht in de reguliere baten en lasten. Het inzicht in de reguliere baten en lasten is van belang, omdat het een betere indicatie geeft van de toekomstige baten en lasten, overigens zonder rekening te houden met beleidswijzigingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is eveneens inzicht in de incidentele baten en lasten gegeven. Kortheidshalve verwijzen wij u naar deze uiteenzetting.

Het college van burgemeester en wethouders kwalificeert het weerstandsvermogen als goed

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's. De beschikbare weerstandscapaciteit heeft het college bepaald op € 96,1 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft het college een opsomming gegeven van ingeschatte risico's. Op basis van de door de gemeente uitgevoerde risicosimulatie volgt een benodigde weerstandscapaciteit van € 9,8 miljoen. De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit in de jaarrekening is 9,8. Wij verwijzen u voor de onderkende risico's en de kwantificering daarvan naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Overigens merken wij hierbij op dat deze cijfers niet aan accountantscontrole of een beoordelingsopdracht zijn onderworpen.

Voor meer gedetailleerde informatie over uw weerstandspositie verwijzen wij u naar paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van uw jaarstukken 2023.

3.

Bevindingen eindejaarscontrole

3. Bevindingen eindejaarscontrole

Oplevering is voldoende en op onderdelen voor verbetering vatbaar

Bij de start waren de concept jaarstukken gereed. De oplevering van de onderbouwende stukken waren nog niet volledig, maar afdoende om de controle te kunnen starten. Zo ontbraken bij de start van de controle een aantal verbijzonderde interne controles op de SiSa-verantwoording en was uw rechtmatigheidsdossier nog niet geheel afgerond. De voorgenomen kritische beoordeling van balansposities door de 3^e lijn zijn dit jaar maar beperkt gelukt. De af te wikkelen onderwerpen zijn gedurende het controleproces afgewikkeld.

Wij vragen voor volgend jaar aandacht voor tijdige aanlevering van de verbijzonderde interne controles als onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording. Wij merken dat het ontbreken van de verbijzonderde interne controles bij de SiSa-verantwoording, ondanks de verdere verbeterde aanlevering, er onder andere voor gezorgd dat er veel vragen zijn gesteld om alsnog voldoende informatie te verkrijgen gedurende de controle. Wij adviseren u om de mogelijkheden tot tussentijds afsluiten van de administratie te evalueren en om ten aanzien van de SiSa-regelingen reeds gedurende het controlejaar meer grip te krijgen op de inkomende geldstromen en de rechtmatige bestedingen. Verder vragen wij ook de aandacht voor de tijdige aanlevering van het interne controledossier inclusief onderliggende documentatie bij de Participatiewet. Samenvattend adviseren wij u om extra aandacht te hebben voor kwalitatieve en tijdige voorbereiding op het accountantsdossier.

Wij hebben bij de controle van de jaarrekening de volledige en constructieve medewerking van uw organisatie gehad. Wij zullen onze bevindingen in een gezamenlijke evaluatie met uw gemeente bespreken gesprek om de samenwerking verder te optimaliseren.

Grondexploitaties: een aantal adviezen ter verdere verbetering

Een belangrijke post in de jaarrekening (niet qua omvang, maar wel qua aard door schattingsonzekerheden) van de gemeente Hoeksche Waard is de voorraad grondexploitaties. Door de invloed van parameters (o.a. indexering, fasering, rente, prijs), die bepalend zijn voor toekomstige kosten en opbrengsten, hebben wij tijdens de controle bijzondere aandacht besteed aan de grondexploitaties.

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot de zogenoemde vijf P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in woningbehoefte en vraag naar bedrijventerrein. Is er een kritische analyse van de 'mix' van aanbod van bedrijventerrein en woningen (huur, koop, vrije kavels, appartementen, etc.) in de projecten, in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs:** de verkoopprijzen van woningen zijn momenteel enorm hoog. Hoe vertaalt dit zich in grondprijzen en wat zijn de verwachtingen op de (middel-)lange termijn?

- **Plankosten:** zijn de geraamde kosten die voor de grondexploitaties gemaakt moeten worden realistisch? U kunt hierbij denken aan de totstandkoming van de ramingen van bijvoorbeeld civieltechnische werken en interne plankosten.
- **Parameters:** zijn de gehanteerde kosten- en opbrengstenindexaties in lijn met de actuele marktontwikkelingen en zijn de renteparameter en disconteringsvoet in overeenstemming met de voorschriften in het BBV?

De grondexploitaties zijn door uw gemeente voor de jaarrekening 2023 met deze uitgangspunten opnieuw doorgerekend (geactualiseerd), en waar nodig zijn door uw college de verwachtingen bijgesteld, waarmee tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

Bouwgronden in exploitatie (boekwaarde € 1,2 miljoen)

Uw gemeente heeft ultimo boekjaar 2023 3 in exploitatie opgenomen bouwgronden. In het boekjaar is het project Bedrijventerrein VI Strijen afgesloten. De grondexploitatie Tijdelijke huisvesting Numansdorp is medio 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. De actieve bouwgronden in exploitatie zijn verantwoord onder de voorraden op de balans en opgenomen in de paragraaf grondbeleid.

De projecten verschillen in omvang, complexiteit en risico's die aan de waardering van deze grondexploitaties zijn verbonden. In de jaarrekening 2023 is in tegenstelling tot voorgaand jaar sprake van 1 verlieslatende grondexploitatie. Dit betreft het project Tijdelijke Huisvesting Numansdorp.

De onzekerheden die met de resultaten van grondexploitaties samenhangen, ontstaan doordat de waardering (en daarmee de te nemen winsten en verliezen) gebaseerd zijn op schattingen. De omvang van de in de toekomst nog te realiseren opbrengsten en kosten is hier een belangrijk factor in. Uw gemeente verwacht de komende jaren nog voor € 2,3 miljoen aan investeringen te doen. De nog te realiseren opbrengsten in de komende jaren bedragen € 4,1 miljoen. Hierbij merken wij op dat het project Uitbreiding Goudswaard Noord-Oost geheel is uitverkocht. De meeste opbrengsten zijn nog te realiseren bij het project Land van Essche III en Tijdelijke huisvesting Numansdorp.

Plankosten

Op basis van onze controlewerkzaamheden blijkt dat uw gemeente niet in alle gevallen gebruik maakt van de plankostenscan van de Rijksoverheid. Voor het project Tijdelijke huisvesting Numansdorp hanteert uw gemeente een eigen urenbegroting. Gezien de voortgang van het project (afwikkeling 2024) achten wij dit acceptabel. Voor de overige projecten vragen wij u in het vervolg de laatste versie van de plankostenscan te gebruiken. Daarnaast vragen wij uw aandacht voor het beleggen van de autorisaties van werkelijke uren op het juiste niveau. De huidige werkwijze waarin de teamleider een goedkeuring geeft draagt nog niet volledig bij aan het vaststellen van de juistheid van geschreven uren op projectniveau.

Dotatie reserve nota kostenverhaal

Met ingang van het boekjaar 2023 heeft de gemeente Hoeksche Waard in de diverse projecten de dotatie aan de reserve nota kostenverhaal (bovenwijkse voorzieningen) als kostencategorie toegevoegd aan de grondexploitaties. Dit is sinds de invoering van

de notitie grondbeleid 2019 van de commissie BBV niet meer toegestaan. Het doteren aan de reserve nota kostenverhaal kan vanuit de grondexploitatie enkel via resultaatbestemming. Wij hebben de gemeente daarom gevraagd om de grondexploitaties hierop te corrigeren.

Tijdelijke huisvesting Numansdorp

Aan de noordoostelijke rand van Numansdorp is door de gemeente een locatie gevonden om voor de komende 15 jaar een veertigtal tijdelijke wooneenheden te plaatsen. Deze komen in het zuidelijk gedeelte van de locatie. Het noordelijk gedeelte zal worden ingericht als recreatiegebied. De wooneenheden worden in 2024 door Hoeksche Waard Wonen geplaatst en de komende 15 jaar beheerd. Met HW Wonen is overeengekomen dat de gemeente na afloop van de 15 jaar de grond terugkoopt voor hetzelfde bedrag (€ 0,7 miljoen).

De terugkoopverplichting is niet verwerkt in de grondexploitaties, gezien de looptijd van 15 jaar is dit begrijpelijk. In het kader van het inzicht hebben wij het college verzocht om een toelichting op te nemen in de jaarrekening bij de grondexploitaties.

Afname risico's

Wij controleren de waardering van de grondexploitaties aan de hand van een risicoanalyse. In deze analyse betrekken wij de omvang van de nog te realiseren kosten en opbrengsten, de looptijd van de projecten, afwijkingen van het MPG ten opzichte van eerdere jaren, het effect van de parameters, programmering, winstnemingen en verliesvoorzieningen. Op basis van deze risicoanalyse zijn wij van mening dat de risico's op de projecten afnemen, zeker in relatie tot voorgaande jaarrekening.

Het project Land van Essche III kent gezien de langere looptijd (2026) inherent meer risico's in zich.

Bedrijvenpark Hoeksche Waard

Op basis van onze werkzaamheden blijkt dat de toekomst van het bedrijvenpark Hoeksche Waard wordt onderzocht door uw gemeente. De gemeente heeft op basis van de laatste cijfers haar voorziening ten aanzien van het bedrijvenpark geactualiseerd. De voorziening bedraagt per ultimo balansdatum € 5,5 miljoen. Dit is een toename van € 0,1 miljoen.

Inzicht per grondexploitatie

Wij adviseren de gemeente Hoeksche Waard om per grondexploitatie een toelichting te geven op de diverse onderdelen van het project (per categorie in grexmanager). De gemeente heeft voor het boekjaar 2023 een beknopte omschrijving per project aangeleverd gedurende de controle.

aangepast, maar het verslaggevingstelsel (BBV) nog niet. In dit onderdeel van het accountantsverslag evalueren wij deze eerste rechtmatigheidsverantwoording in 2023.

Verantwoording

Op basis van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening 2023 blijkt dat er geen rechtmatigheidsafwijkingen zijn geconstateerd groter dan de verantwoordingsgrens (1%). De rechtmatigheidsafwijkingen hebben betrekking op de criteria begrotingsrechtmatigheid en het voorwaardencriterium.

Samenvatting rechtmatigheidsverantwoording	Bedragen
Begrotingscriterium (bruto)	€ 266.000
Begrotingscriterium (netto)	€ 0
Voorwaardencriterium (met name Europese aanbestedingen en participatiewet)	€ 2.175.000
M&O-criterium	€ 0
<i>Rechtmatigheidsfouten bruto</i>	€ 2.441.000
<i>Rechtmatigheidsfouten netto</i>	€ 2.175.000

In de paragraaf bedrijfsvoering heeft het college een toelichting opgenomen rondom de interne controlewerkzaamheden inzake rechtmatigheid en haar bevindingen hierbij. De gemeenteraad heeft de rapporteringsgrens (€500.000) vastgesteld waarboven rechtmatigheidsafwijkingen in de paragraaf bedrijfsvoering moeten worden toegelicht.

Daarnaast zijn in de waarderingsgrondslagen de grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. En hebben wij vastgesteld dat de verplichte modeltekst is gehanteerd voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Evaluatie aanpak

Het college heeft voorafgaand goed nagedacht over haar plan van aanpak om voldoende waarborgen te treffen om een rechtmatigheidsverantwoording te kunnen opnemen in de jaarrekening die geen materiële afwijkingen bevat. Hiertoe is onder andere een risicoanalyse uitgevoerd, processen geactualiseerd en een intern controleplan opgesteld. Daarnaast heeft het college zorggedragen voor het tijdig actualiseren van verordeningen en het in kaart brengen van de risico's en maatregelen rondom Misbruik & Oneigenlijk gebruik.

Evaluatie uitvoering

Wij hebben de uitgevoerde interne controleprogramma's beoordeeld. Op basis van onze werkzaamheden komen wij tot dezelfde conclusie inzake de uitkomsten (fouten en onzekerheden) van de verbijzonderde interne controle.

Bij aanvang van de controle waren nog niet alle interne controleprogramma's gereed en waren de teksten rondom de rechtmatigheidsverantwoording nog niet beschikbaar. Wij vragen voor 2024 uw specifieke aandacht voor de tijdige uitvoering van de geplande werkzaamheden. Wij doelen hier naast het uitvoeren van detailcontroles ook op de analyse begrotingsrechtmatigheid.

Wij hebben bij onze werkzaamheden verder geconstateerd dat u fouten en of onzekerheden heeft geconstateerd in het kader van de rechtmatigheid. Echter zien wij nog niet altijd een uitgebreide evaluatie terug waarin de aard van de bevinding verder zichtbaar wordt onderbouwd en beschreven.

Begrotingscriterium

Wat anders is dan voorgaande jaren is dat de begrotingsafwijkingen over 2022 en eerder door ons netto moesten worden geëvalueerd, terwijl het college voor de rechtmatigheidsverantwoording uit moet gaan van de bruto begrotingsafwijkingen. Daar is dus sprake van een ander uitgangspunt met dan ook in veel gevallen een andere conclusie.

Het totaal aan bruto begrotingsonrechtmatigheden bedraagt € 0,27 miljoen. Het college heeft hier een analyse op uitgevoerd en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht wat de aard van deze begrotingsonrechtmatigheden is. Het college heeft het volledige bedrag als acceptabele begrotingsonrechtmatigheden aangemerkt. Het acceptabel zijn van begrotingsonrechtmatigheden vindt zijn oorsprong in de afspraken tussen uw gemeenteraad en het college in bijvoorbeeld de financiële verordening. Er resteren geen netto begrotingsonrechtmatigheden.

Wij adviseren u om samen met het college te evalueren of de gemaakte afspraken omtrent het tijdig melden van begrotingsafwijkingen en het acceptabel zijn van begrotingsonrechtmatigheden nog passend en werkbaar zijn. Gezien dit het eerste jaar was waarin de meeste gemeenten vooral de modelverordeningen van de VNG hebben gehanteerd, is de verwachting dat er nog maatwerk nodig is om het proces soepeler te laten verlopen.

Voorwaardencriterium

Onder het voorwaardencriterium staan de bevindingen ten aanzien van de Europese aanbestedingen vermeld. Daarnaast zijn er ook bevindingen bij subsidies en de participatiewet. Wij verwijzen u voor onze opmerkingen en adviezen hierbij naar de opvolgende kernboodschappen in dit hoofdstuk van het accountantsverslag.

M&O-criterium

Op basis van de rechtmatigheidsverantwoording blijken geen bevindingen in het kader van misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O). In de paragraaf bedrijfsvoering is toegelicht dat het college in 2023 nog geen overkoepelend beleidsstuk inzake M&O had. Op 12 december 2023 is dit overkoepelend beleid vastgesteld. Op basis van de uitgevoerde risicoanalyse en overige interne controlewerkzaamheden blijken geen bijzonderheden.

Europese aanbestedingen: rechtmatigheidsfouten van € 1.959.626 zijn getrouw opgenomen in de jaarrekening

In het kader van de verbijzonderde interne controle heeft uw organisatie een grondige analyse van de opdrachtverleningen uitgevoerd, met als doel om vast te stellen of uw gemeente aan de richtlijnen rondom Europese aanbesteding heeft voldaan. Wij hebben vooraf met uw medewerkers afspraken gemaakt op welke wijze de spendanalyse dient te worden geanalyseerd.

Wij komen niet tot andere fouten dan geconstateerd in uw verbijzonderde interne controle. Het totaal aan onrechtmatigheden bedraagt € 1.959.626. Deze rechtmatigheidsfouten zijn toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening en nadere geduid in de paragraaf bedrijfsvoering.

Wij hebben u in onze managementletter reeds geadviseerd over de stappen die u kunt zetten in het proces rondom de rechtmatigheid van aanbestedingen. Op basis van onze werkzaamheden bij de jaarrekening en eerdere accountantsverslagen hebben wij nog enkele adviezen ter verbetering van de huidige analyse en gebruiksvriendelijkheid ten behoeve van de controle.

- Wij adviseren u om voortaan ook de bestedingen WMO mee te nemen in uw spendanalyse. Gedurende de controle is deze alsnog aangeleverd. Hieruit komen geen bevindingen.
- Wij onderschrijven de ingezette verbeteringen op inkoop. Door de gedigitaliseerde inkoopformulieren zou het draaien van een spendanalyse steeds minder handwerk worden voor de organisatie. Verder zien wij de nieuwe aanbesteding van het financiële systeem als een kans voor verdere verbetering van de uitgaven per opdracht.

Rechtmatigheidsfout van circa € 196.000 in de beoordeling van aanvragen levensonderhoud. Wij adviseren het college om de opvolging van het verbeterplan adequaat te monitoren

Op basis van de interne controlewerkzaamheden rondom de Participatiewet heeft het college geconstateerd dat er geen systematische heronderzoeken plaatsvinden. Er is nog geen sprake van een 'sluitend stelsel van beheersmaatregelen om in continuïteit de rechtmatige verstrekkingen van uitkeringen' te borgen. Op basis van deze constatering zijn aanvullende werkzaamheden door de gemeente uitgevoerd.

Op basis van deze aanvullende interne controlewerkzaamheden blijken rechtmatigheidsfouten van circa € 196.000. Deze hebben nagenoeg allemaal betrekking op het beoordelen van aanvragen levensonderhoud. De gemaakte fouten zijn te herleiden naar een specifieke groep klantmanagers. Alle aanvragen die beoordeeld zijn door deze specifieke groep klantmanagers zijn verder onderzocht.

Per 1 juni heeft de gemeente Hoeksche Waard als onderdeel van het verder verbeteren van de kwaliteit een "vooraf toetser" ingesteld, die alle besluiten van ingeleende klantmanager toetst voordat de beschikking wordt afgegeven. Vanuit de interne controlewerkzaamheden blijkt dat het toevoegen van deze stap bedraagt aan de kwaliteit en rechtmatigheid van de besluiten.

Op basis van de uitgevoerde pilot three lines en de opgestelde knelpuntenanalyse is een verbetertraject opgestart door de gemeente. Wij adviseren het college om hierop adequaat te monitoren.

Subsidievaststellingen niet altijd binnen de daarvoor gestelde termijn afgegeven

Op basis van de uitgevoerde interne controlewerkzaamheden blijkt dat de gemeente bij de verstrekking van subsidies niet altijd voldoen aan de gestelde formaliteiten conform de eigen subsidieverordening. Deze formele onrechtmatigheid is tevens opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering. Op basis van de opgenomen toelichting blijkt de wens van het college om dit in de toekomst te verbeteren.

Wij adviseren om besluiten met financiële impact op voldoende detailniveau toe te voegen bij raadsvoorstellen

Uw gemeente hanteert de werkwijze om de raadsvoorstellen op hoofdlijnen voor te leggen aan uw gemeenteraad. Het nadeel daarvan is dat bij besluiten tot het doen van financiële mutaties in het eigen vermogen (algemene reserve en bestemmingsreserves) niet altijd op voldoende detailniveau zijn te herleiden. Wij adviseren u om de raadsvoorstellen op dit punt uit te breiden.

Wmo: formele onrechtmatigheid inzake niet actief toetsen identificatie aan de hand van identiteitsbewijzen bij beschikking voor 2021

Het uitvoeren van een verplichte identificatie met een identificatiebewijs (geldig reisdocument of rijbewijs) bij intakegesprekken is onderdeel van het proces, zoals u deze heeft ingericht voor de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Op basis van uw kwaliteitscontroles gedurende het jaar blijkt dat er echter geen consistente vastlegging plaats van deze waarneming in het dossier (beschikking voor 2021), zodat achteraf niet meer is vast te stellen of deze controle daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Deze controle is wel een vereiste is vanuit de wetgever en maakt het documenteren van het identificatiebewijs in het dossier noodzakelijk.

U voldoet niet aan de wettelijke bepalingen rondom het vaststellen van de identiteit, omdat u bij identificatie onvoldoende zichtbaar documenteert of u heeft identificatie bij uw cliënten vastgesteld middels BRP in combinatie met DigiD. Dit betekent dat sprake is sprake van een “formele onrechtmatigheid”, die wij moeten rapporteren. Deze formele onrechtmatigheid is tevens opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering. Op basis van de opgenomen toelichting blijkt de wens van het college om dit in de toekomst te verbeteren. In 2022 is het proces rondom de vastlegging van de controle op identificatie verbeterd. De directie heeft bewust gekozen om niet met terugwerkende kracht alle dossiers te verbeteren, maar bij de heronderzoeken de vastlegging van de controle op identificatie tevens mee te nemen.

Onzekerheid omtrent bestaan geactiveerde investeringen riolering

Op basis van de interne controlewerkzaamheden rondom het bestaan van investeringen riolering blijkt dat voor een aantal activa het bestaan niet eenduidig vast te stellen is. Dit betreffen activa vanuit de voormalige gemeenten (tientallen jaren oud) die niet eenduidig zijn omschreven in de activamodule van de gemeente. Het voornaamste risico hierbij is dat er sprake kan zijn van dubbele kapitaallasten voor deze activa. Deze dubbele kapitaallasten zouden dan ongewenst ruimte in uw lopende begroting innemen.

Het college heeft nog stappen te zetten op het gebied van informatiebeveiliging: de gemeente ontplooit goede initiatieven, maar is nog bezig met het inrichten van een sluitende PDCA-cyclus

Het college is bezig met het nader onderzoeken van deze investeringen riolering. De verwachting is dat voor alle activa het bestaan aangetoond kan worden en dat het onderzoek in het jaar 2025 is afgerond. Parallel aan dit onderzoek is de gemeente gestart met het verder verbeteren van het huidige proces activabeheer. De onzekerheid is voldoende toegelicht in de jaarrekening.

De gemeente Hoeksche waard is een kennisintensieve organisatie en de hoeveelheid informatie die de gemeente beheert neemt jaarlijks enorm toe. In dat kader is het van belang dat de gemeente vanuit haar zorgplicht de beveiliging van deze gegevens op een hoog niveau inricht. Vanuit de theorie is een volwassenheidsniveau in het kader van de Baseline Informatieveiligheid Overheidsorganisatie (BIO) van 3,0 dan ook passend.

Verkrijg een totaal beeld van de IT-architectuur in relatie met de jaarrekening

Op basis van onze gesprekken die wij met uw medewerkers voeren blijkt dat er op dit moment nog een gefragmenteerd beeld is qua IT- architectuur in relatie tot de jaarrekening. Bij nieuwe aanbestedingen wordt dit opnieuw getekend. Het ontbreekt momenteel nog aan een complete plaat van de gehele software architectuur. Daarnaast is er nog geen inzicht in de operationele technologie. Denk hierbij aan systemen als stoplichtbeheerssystemen, rioolafwatering en bruggen, sluizen en gemalen.

Draag zorg voor structurele borging van verbeteringen in operationele processen

De gemeente Hoeksche Waard heeft de ambitie uitgesproken om op het gebied van informatiebeveiliging binnen een collegetermijn op het volwassenheidsniveau 3.0 te zitten. We zien binnen deze ambitie dat er een lange lijst van verbeterpunten is gedefinieerd. Wij hebben daarom het college geadviseerd om vanuit de lijst met verbeterpunten de samenhang in beeld te brengen en de lijst vervolgens gefaseerd op te pakken. Dit zodat wordt voorkomen dat er te weinig aandacht is voor de borging van de onderwerpen binnen de operationele processen.

Vanuit het jaarlijks onderzoek vanuit de externe deskundige wordt bevestigd dat onderwerpen soms ook verslechteren. Dat komt deels omdat de normen waaraan de gemeente moet voldoen strenger worden maar deels ook doordat processen ook echt geborgd moeten worden. Het gebrek aan interne controle op de ICT-beheerprocessen draagt hier ook aan bij.

Vraag ISAE 3402 type 2 rapportages op en beoordeel deze rapportages op relevante elementen

De gemeente beschikt momenteel over een hybride ICT- infrastructuur waarbij de applicaties deels zelf in beheer zijn en deels in SAAS (Software as a Service) worden afgenomen. Dit betreft dus een oplossing waarbij softwaretoepassingen via het internet aan u worden geleverd als een dienst en is onderdeel van het zogenoemde “werken in de cloud”. Bij SaaS-oplossingen bent u in belangrijke mate afhankelijk van de juiste en tijdige service van de softwareleverancier. Wij vinden het daarom van belang dat u SLA's (serviceniveau overeenkomst) sluit met uw softwareleveranciers. Op basis van de gesprekken die wij met u voeren blijkt dat u deze overeenkomsten heeft afgesloten met uw leveranciers, maar dat u nog niet periodiek op de naleving ervan controleert. In theorie kan het dus voorkomen dat u afsprekt met de leverancier dat er periodiek een back-up wordt gemaakt en getest, maar u niet weet of dit daadwerkelijk is gebeurd. Wij adviseren u daarom om zogenoemde ISAE 3402 type 2 rapportages op te vragen bij uw softwareleveranciers en deze te beoordelen op de relevante elementen. In deze rapportages wordt gerapporteerd over de

daadwerkelijke werking van de systemen en de maatregelen hierin gedurende het jaar. Deze rapportages zouden wat ons betreft dan ook een onderdeel van uw interne beheersing dienen te vormen.

Risicomanagement is een punt van aandacht

Het risicomanagement is een punt van aandacht. Wij achten het van belang om risicogericht te werken waardoor de aandacht van de organisatie uit gaat naar die zaken die ook direct bijdragen aan de belangrijkste zaken. Hierin kan het gebruik van een informatiemanagementsysteem (ISMS) verder aan bijdragen. Wij hebben van uw medewerkers vernomen dat u bezig bent met de aanbesteding van een nieuw pakket. Dit kan uw organisatie helpen om inzicht te geven in risico's en de stand van zaken van doorgevoerde verbeteringen.

Rapportages CISO

Door wisselingen op de positie CISO is het de gemeente Hoeksche Waard nog niet gelukt om een totaalrapportage informatiebeveiliging op te leveren.

IT-audit

Over het boekjaar 2023 heeft het college nog geen IT-audit laten uitvoeren op de voor de jaarrekening relevante automatiseringsapplicaties, behoudens de reguliere ENSIA-audit. Wij adviseren de gemeente om daarnaast een IT-audit te laten uitvoeren als nulmeting, gericht op het (integraal) inzicht krijgen in de noodzakelijke eisen in het kader van de betrouwbaarheid van het systeem van geautomatiseerde (financiële) gegevensverwerking. Dit kan de organisatie verder helpen bij het professionaliseren en inrichten van controles gericht op de effectiviteit van de IT General Controls (ITGC's). Wij hebben van uw medewerkers vernomen dat het college vanaf het boekjaar 2024 voornemens is een IT-audit te laten uitvoeren. Tijdens onze gesprekken hebben wij aangeboden om onze IT-auditors mee te laten kijken in de scope van het geplande onderzoek.

Op grond van het bovenstaande kunnen we concluderen dat de gemeente goede initiatieven heeft ontplooid maar nog wel bezig is met het inrichten van een sluitende PDCA cyclus. We willen u er hierbij tevens op wijzen dat informatiebeveiliging niet alleen een onderwerp is van de CISO en de ICT-specialisten maar van de gehele organisatie.

Vennootschapsbelasting: blijf uw standpunt actualiseren bij nieuwe en gewijzigde activiteiten

Uitgangspunt in uw jaarrekening is dat in beperkte mate sprake is van activiteiten die onder de vennootschapsbelastingplicht vallen. Met name op grondexploitaties is sprake van ondernemingsactiviteiten. Overigens wijzen wij u erop dat u bij nieuwe en gewijzigde activiteiten dit standpunt moet blijven actualiseren.

In de jaarrekening is in het resultaat een Vpb-last ad € 23.000 verwerkt. U heeft inmiddels aangifte gedaan over 2020 en 2021 (verlies) en laat u hierbij ondersteunen door een externe deskundige. Ultimo 2023 is nog sprake van een in de komende jaren nog te verrekenen verlies.

Voorziening RVU: voor 2023 beperkte aanmeldingen

In 2024 heeft er een wijziging van de gemeente-CAO plaatsgevonden. Naar aanleiding hiervan zijn er bij de commissie BBV vragen gesteld rondom de Regeling Vervroegde Uitdiensttreding (RVU), dat is veroorzaakt door een aanpassing van de CAO. Medewerkers die uiterlijk 31 december 2028 de AOW-gerechtigde leeftijd bereiken en 41 jaar in dienst zijn geweest bij een bij ABP aangesloten werkgever (waarvan de laatste 10 jaar van een werkgever in de sector gemeenten) kunnen vervroegd uitdiensttreden met behoud van een maandelijkse uitkering. In dit kader moeten gemeenten en gemeenschappelijke regelingen een voorziening vormen, wanneer er reeds is afgesproken voor het einde van het boekjaar dat er gebruik gemaakt gaat worden van deze regeling (in de vorm van een overeenkomst).

Op basis van onze controle blijkt 1 aflopende aanmelding voor deze regeling. Gezien de beperkte omvang heeft uw gemeente heeft terecht geen voorziening opgenomen per ultimo 2023.

Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet normering topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging over € 223.000 niet te boven gaat. Daarnaast dienen gemeenten het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000. In 2023 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen.

In het kader van de WNT attenderen wij u erop dat u de plicht heeft om uiterlijk 1 juli 2024 uw WNT-verantwoording over het kalenderjaar 2023 via internet op een algemeen toegankelijke wijze openbaar te maken. Indien op grond van andere op de verantwoordelijke van toepassing zijnde regelgeving of een besluit een later tijdstip waarop het financieel verslaggevingsdocument openbaar moet worden gemaakt geldt, is die latere datum de uiterlijke datum van openbaarmaking.

Voor circa € 196.000 aan rechtmatigheidsfouten met betrekking tot de SiSa- bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2023 onder SiSa vallen. Wij doen dit met een tabel, die ook opgenomen moet worden als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Wij hebben deze tabel in de bijlage opgenomen. Wij merken op dat wij geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die groter zijn dan € 125.000 (of groter dan de rapporteringsgrens) zoals voorgeschreven via de nota verwachtingen accountantscontrole (en het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol), met uitzondering van regeling G2 Gebundelde uitkering participatiewet. Hierbij zijn op basis van uitgevoerde interne

controlewerkzaamheden voor de uitgevoerde interne controlewerkzaamheden voor een bedrag van € 195.793 aan verstrekkingen participatiewet geconstateerd die onrechtmatig zijn. Zie hiervoor de bevinding zoals in dit hoofdstuk opgenomen.

**M&O-beleid inzake TOZO
en Wet Inburgering: geen
formeel vastgesteld beleid
door gemeente Hoeksche
Waard**

De uitvoering van de regeling Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) is belegd bij de gemeente Rotterdam (RBZ-Meergemeenten) middels mandaat. Bij de uitvoering in mandaat geldt in principe dat het M&O-beleid van de verantwoordende gemeente (gemeente Hoeksche Waard) van toepassing is.

Op basis van gesprekken met uw medewerkers en het accountantsverslag en controlememorandum van de accountant van de gemeente Rotterdam stellen wij vast dat geen sprake is van specifiek en vastgesteld beleid op het gebied van M&O door de gemeente Hoeksche Waard. De gemeente Hoeksche Waard en de andere RBZ-Meergemeenten liften mee op het M&O-beleid van de gemeente Rotterdam. De accountant van gemeente Rotterdam heeft vastgesteld dat de gemeente Rotterdam maatregelen heeft getroffen op het gebied van M&O. Daarnaast heeft de accountant van de gemeente Rotterdam testwerkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen of de IB-maatregelen zoals geïdentificeerd gedurende het hele jaar hebben gewerkt. Hieruit komen geen bijzonderheden.

In het kader van de Wet Inburgering hebben wij geconstateerd dat de gemeente Hoeksche Waard geen beleid heeft opgesteld met daarin de specifieke elementen van de Wet Inburgering 2021 in het kader van M&O. Wel hebben wij vastgesteld de Wet Inburgering is opgenomen in de overkoepelende notitie M&O-beleid van de gemeente Hoeksche Waard.

4. Interne beheersing

4. Interne beheersing

Kernboodschappen interim-controle

Naar aanleiding van de interim-controle hebben wij de managementletter uitgebracht op 9 februari 2024. Deze managementletter is besproken met uw concerncontroller, gemeentesecretaris, portefeuillehouder Concerncontrol en met de Auditcommissie. Hieronder treft u de managementsamenvatting aan.

Inleiding

De samenwerking met uw organisatie verloopt goed en met voldoende betrokkenheid van uw medewerkers. De oplevering van de documentatie conform onze werkafspraken voor de interim-controle was beter dan voorgaand jaar, maar nog niet volledig.

Overkoepelend zien wij dat uw gemeente meerdere stappen in de goede richting heeft gezet afgelopen jaar en is de basis orde. In het kader van de interne beheersing bent u druk bezig met de verdere invoering van het 3-lines model en het verbeteren van uw processen. Op het gebied van IT en privacy, aanbestedingen en de participatiewet zien wij aandachtspunten.

De opvolging van onze eerdere adviezen en actiepunten zijn grotendeels onderhanden en een aantal adviezen volledig zijn opgepakt en geïmplementeerd.

Interne beheersing

Onderstaand enkele hoofdpunten op het gebied van de interne beheersing.

- Wij zien dat u steeds verdere stappen zet in 3-lines project om uw interne beheersing naar een hoger niveau te tillen. U bent bezig met de evaluatie.
- Breng in kaart hoe geautomatiseerde controles binnen uw applicaties werken in kader van inzicht in uw interne beheersing en uw risicoanalyse.
- Draag zorg voor verdere bewustwording omtrent risicomanagement in de organisatie.
- U heeft nog stappen te zetten op het gebied van informatiebeveiliging: de gemeente ontplooit goede initiatieven, maar is nog bezig met het inrichten van een sluitende PDCA-cyclus.
- NIS2 EU-richtlijn vraagt meer aandacht voor digitale weerbaarheid bij overheidsorganisaties.

Status rechtmatigheidsverantwoording

Dit jaar zal het college voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarstukken. Tijdens de interim-controle hebben wij met u gesprekken gevoerd om een beeld te krijgen bij de status van de voorbereiding op de rechtmatigheidsverantwoording.

Wij vragen u specifieke aandacht voor het tijdig uitvoeren van de resterende gegevensgerichte detailcontroles. De inhoud van de rechtmatigheidsverantwoording is immers voornamelijk gebaseerd op deze interne werkzaamheden. Wij vragen u dan om die reden om zorg te dragen voor een tijdige oplevering van deze interne controlewerkzaamheden. Op basis van de door ons gevoerde gesprekken met uw medewerkers en beoordeelde interne controles blijkt dat u voor de meeste processen op schema ligt, maar voor sommige processen nog stappen te zetten heeft. Een belangrijk proces hierin is de Participatiewet.

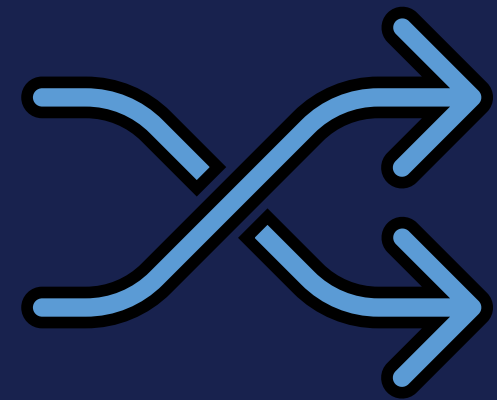
U bent bezig met de voorbereiding en heeft goede stappen gezet.

Procesbevindingen en aandachtspunten

Op het gebied van de processen hebben wij de volgende bevindingen en adviezen:

- Risico gesignaleerd in uw procesbeschrijving rondom batchbetalingen. Wij adviseren u om hier passende beheersmaatregelen voor te treffen.
- Het bestellen, het prestatie verklaren en het autoriseren van de factuur ligt in "1 hand" bij zelfstandige bestellingen. Deze situatie is in 2023 ongewijzigd.
- Neem Concerncontrol mee in het beoordelen van uw SiSa-dossiers. De SiSa-bijlage is tevens onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording.
- Ga in gesprek met andere gemeenten die gebruik maken van ZorgNed en breng de geautomatiseerde controles binnen uw applicatie voor de Wmo in kaart.
- Evaluer of een uitbreiding van werkzaamheden noodzakelijk is bij fouten en onzekerheden in uw (verbijzonderde) interne controlewerkzaamheden.
- Maak afspraken met uw verbonden partijen omtrent de rechtmatigheidsverantwoording.

5. Overige aangelegenheden

5. Overige aangelegenheden

Geen meningsverschil met het college van burgemeester en wethouders

Er zijn geen meningsverschillen met het college van burgemeester en wethouders geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het college en de medewerkers van uw gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bevestigingen van het college van burgemeester en wethouders ontvangen

Wij hebben namens het college van burgemeester en wethouders een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen d.d. 19 juni 2024.

Naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben geen kennis van te rapporteren omstandigheden in verband met het niet-naleven van wet- en regelgeving met uitzondering van de bevindingen die elders in het rapport zijn opgenomen ten aanzien van met name EU-aanbestedingen.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

Geen aanwijzingen van fraude

In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Wij hebben een fraudediscussie gevoerd met het controleteam en met het financieel management en de directie van de gemeente Hoeksche Waard, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management en directie hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn

Inzicht in onze tijdsbesteding

geconstateerd waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn op de jaarrekening, zijn betrokken.

Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het ‘omzeilen’ van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben middels gegevensanalyses onderzocht of sprake is van significante en ongebruikelijke transacties.

Hoewel wij op grond van de controle- en overige standaarden een kritische houding moeten hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2023 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

Tot slot merken wij op dat het college beschikt over een geactualiseerde frauderisicoanalyse. Wij adviseren deze frauderisicoanalyse verder in procedure te brengen.

In het rapport “In het publieke belang” van de NBA, de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountant, zijn maatregelen opgenomen die de kwaliteit en onafhankelijkheid van de controlerend accountant moeten waarborgen of verbeteren. Op basis van één van de maatregelen rapporteren wij de bestede uren van onze controlewerkzaamheden aan u. Hieronder treft u de opgave van onze tijdsbesteding aan, inclusief een schatting van nog te besteden uren voor de afronding van de jaarrekeningcontrole (waaronder het voeren van besprekingen en het archiveren van ons dossier).

	Uren geraamd
Tekenend accountant en (senior) manager	544
Overige teamleden	817

Wij hebben de opdracht binnen de geraamde uren uitgevoerd, met uitzondering van de toename van het aantal SiSa- regelingen, waarover u met de jaarrekening 2023 verantwoording moet afleggen. Met onze brief van 14 februari 2024 hebben wij u daarover geïnformeerd.

Bevestiging onafhankelijkheid

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met Nederlandse wet- en regelgeving, waaronder de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college en de gemeenteraad.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van gemeente Hoeksche Waard in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Publieke Sector Accountants beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Publieke Sector Accountants.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Publieke Sector Accountants wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Wij zullen dan ook overwegen de gemeenteraad of de auditcommissie te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen. Wij merken op dat er in het kader van onze controleopdracht geen sprake is geweest van een dergelijke bedreiging.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Publieke Sector Accountants, haar partners en haar medewerkers en de gemeente Hoeksche Waard, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Publieke Sector Accountants, een bestuurder of interne toezichthouder van Publieke Sector Accountants of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente Hoeksche Waard of een bij de gemeente Hoeksche Waard betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels. Wij zijn van mening dat de verstrekte en ontvangen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid gepast zijn en derhalve niet tot een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht hebben geleid. Volledigheidshalve merken wij op dat wij geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid hebben verstrekt/ontvangen die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben.

Aanvullende dienstverlening

Een overzicht van de aanvullende dienstverlening hebben wij hieronder opgenomen.

Aanvullende dienstverlening

- Controle projectsubsidie "Gebiedsprogramma Hoeksche Waard"
- Controle verantwoording meerjarige projectsubsidie Verbouwing Fort Buitensluis
- Controle financiële Verantwoording gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid Hoeksche Waard 2020 – 2021
- Controle financiële verantwoording van het meerjarige project Oude Tol over boekjaren 2016-2022
- Controle financiële verantwoording van het meerjarige project Fort Buitensluis-dorpshaven Numansdorp over boekjaren 2017-2022

Conclusie onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de 'Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)' en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen Publieke Sector Accountants ingebed. Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeente Hoeksche Waard in 2023 voldoende is gewaarborgd.

Controleverschillen

Overzicht van de controleverschillen:

Aard van de fouten	Bedragen
<i>Rechtmatigheidsfouten inzake specifieke uitkeringen</i>	
Rechtmatigheidsfouten	N.v.t.
Totaal rechtmatigheidsfouten in de controle	N.v.t.
<i>Getrouwheidsfouten</i>	
Getrouwheidsfout (afwijking van grondslagen voor verslaggeving, zoals bijvoorbeeld het stelsel van baten en lasten) – grondexploitaties	N.v.t.
Overige fouten	N.v.t.
Totaal getrouwheidsfouten in de controle	N.v.t.
Aard van de onzekerheden	Bedragen
Onzekerheid inzake rechtmatigheid	N.v.t.
Onzekerheid inzake getrouwheid	N.v.t.
Totaal onzekerheden in de controle	€ 0

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college bevestigt dat de niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Daarnaast is in de jaarrekening een aantal correcties doorgevoerd naar aanleiding van onze controle. Uw organisatie beschikt over een overzicht van deze correcties.

Disclaimer en beperking in gebruik

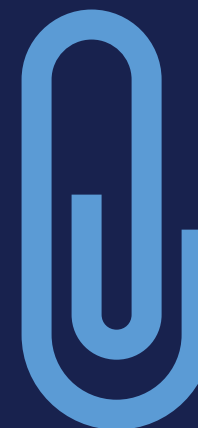
Dit verslag is alleen bestemd voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

6.

Bijlage: Verplichte tabel SiSa

6. Bijlage: Verplichte tabel SiSa

Verplichte tabel fouten en onzekerheden SiSa-bijlage: fouten inzake gebundelde uitkering ad € 195.793

In overeenstemming met de Nota verwachtingen accountantscontrole is de tabel in de kolommen “Financiële omvang in euro's” en “Toelichting fout/onzekerheid” leeg als er geen bevindingen zijn. Wij merken op dat wij geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die groter zijn dan € 125.000 (of groter dan de rapporteringsgrens) zoals voorgeschreven via de nota verwachtingen accountantscontrole (en het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol). Met uitzondering van de hieronder gerapporteerde bevindingen.

G2 Gebundelde uitkering participatiewet

Op basis van de uitgevoerde interne controlewerkzaamheden blijkt dat voor een bedrag van € 195.793 aan verstrekkingen participatiewet zijn gedaan die onrechtmatig zijn. Voor een verdere duiding van deze bevinding verwijzen wij u naar hoofdstuk 3 van dit rapport.

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring): goedkeurend.
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening: goedkeurend.

Fouten en onzekerheden 2023					
Nr.	Volgnr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A16	1	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Fout		
A16	2	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Onzekerheid		
B2	1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Fout		
B2	2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Onzekerheid		
C9	1	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Fout		
C9	2	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Onzekerheid		

C31	1	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	Fout
C31	2	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	Onzekerheid
C32	1	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Fout
C32	2	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Onzekerheid
C41B	1	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Fout
C41B	2	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Onzekerheid
C43	1	Regeling reductie energiegebruik woningen	Fout
C43	2	Regeling reductie energiegebruik woningen	Onzekerheid
C55	1	Aanpak energiearmoede	Fout
C55	2	Aanpak energiearmoede	Onzekerheid
C62	1	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaf faire	Fout
C62	2	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen	Onzekerheid

		van gedupeerden door de toeslagen affaire	
C75B	1	Regiodeals 3e tranche (SiSa tussen medeoverheden)	Fout
C75B	2	Regiodeals 3e tranche (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid
C85	1	Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen	Fout
C85	2	Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen	Onzekerheid
C92	1	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Fout
C92	2	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Onzekerheid
C94	1	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	Fout
C94	2	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	Onzekerheid
C95	1	Regeling specifieke uitkering regionale structuur Nationaal	Fout

		Programma Lokale Warmtetransitie	
C95	2	Regeling specifieke uitkering regionale structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	Onzekerheid
C105	1	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Fout
C105	2	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Onzekerheid
D8	1	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Fout
D8	2	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Onzekerheid
D14	1	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Fout
D14	2	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Onzekerheid
D19	1	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Fout
D19	2	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Onzekerheid
D22	1	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	Fout
D22	2	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	Onzekerheid
E3	1	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	Fout
E3	2	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	Onzekerheid

E20	1	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	Fout
E20	2	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	Onzekerheid
E44	1	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027	Fout
E44	2	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027	Onzekerheid
E84	1	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Fout
E84	2	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Onzekerheid
E104	1	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	Fout
E104	2	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	Onzekerheid
F1	1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Fout
F1	2	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Onzekerheid
F28	1	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Fout
F28	2	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Onzekerheid

G2	1	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023	Fout	€ 195.793	Dit betreffen de onrechtmatigheden inzake gebundelde uitkering
G2	2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G2	3	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout		
G2	4	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G3	1	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2023	Fout		
G3	2	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G3	3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	Fout		

G3	4	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	Onzekerheid
G3	5	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	Fout
G3	6	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	Onzekerheid
G3	7	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout
G3	8	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het	Onzekerheid

		kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	
G3	9	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout
G3	10	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid
G4	1	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	Fout
G4	2	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	Onzekerheid
G4	3	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	Fout
G4	4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	Onzekerheid
G4	5	Tozo 2_gemeentedeel 2023	Fout
G4	6	Tozo 2_gemeentedeel 2023	Onzekerheid
G4	7	Tozo 3_gemeentedeel 2023	Fout
G4	8	Tozo 3_gemeentedeel 2023	Onzekerheid
G4	9	Tozo 4_gemeentedeel 2023	Fout

G4	10	Tozo 4_gemeentedeel 2023	Onzekerheid
G4	11	Tozo 5_gemeentedeel 2023	Fout
G4	12	Tozo 5_gemeentedeel 2023	Onzekerheid
G4	13	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout
G4	14	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid
G4	15	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout
G4	16	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid

G10	1	Wet inburgering_ gemeentedeel 2023	Fout
G10	2	Wet inburgering_ gemeentedeel 2023	Onzekerheid
G12	1	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2023	Fout
G12	2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2023	Onzekerheid
G12	3	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2023	Fout
G12	4	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2023	Onzekerheid
G13	1	Besteding/baten onderwijsroute_ gemeentedeel 2023	Fout
G13	2	Besteding/baten onderwijsroute_ gemeentedeel 2023	Onzekerheid

G13	3	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2023	Fout
G13	4	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2023	Onzekerheid
H4	1	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Fout
H4	2	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Onzekerheid
H8	1	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Fout
H8	2	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Onzekerheid
H12	1	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Fout
H12	2	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Onzekerheid
H30	1	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Fout
H30	2	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Onzekerheid
H31	1	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	Fout
H31	2	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	Onzekerheid

H32	1	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Fout
H32	2	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Onzekerheid
H35B	1	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Fout
H35B	2	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Onzekerheid

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS